

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Corollaria præcedentis dictrinae,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

Dico tertio: Sacramentum Eucharistiae, in voto, saltem implicito, tacito, & interpretativo susceptum, est necessarium ad salutem, necessitate medii.

1. Probatur primò conclusio ex illo Ioan. 6. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis: Sed hæc intelligi nequeunt de reali & sacramentali manducatione Eucharistiae, neque de voto ejus formali & explicito, ut patet ex dictis præcedentibus conclusionibus: Ergo saltem explicari & intelligi debent de voto implicito, tacito, & virtuali ipsius, quod ut infra ostendemus, in susceptione Baptismi & aliorum sacramentorum includitur.

2. Neque valet responsio Suariz, Vazquiez, & aliorum Recentiorum, dicentium hæc verba Christi solum importare necessitatem præcepti. Nam D. Augustinus variis in locis, verba illa extendit ad parvulos, qui sunt incapaces præcepti, ait enim libro 1. de peccat. meritis cap. 20. An verò quisquam hoc dicere audebit, quod AD PARVULOS hæc sententia Domini non pertineat? Erib. 4. contra duas Epistolas Pelagianorum cap. 4. Hæc reconciliatio inquit, est in lavacro regenerationis, & Christi carne & sanguine, sine quo NEQUE ETIAM PARVULI possunt habere vitam in semetipsis. Vnde S. Thomas hanc esse mentem Augustini declarat supra quæst. 65 art. 4. ad 2. comparans enim necessitatem Baptismi, & Eucharistiae, inter se, propter verba Domini. Nisi quis renatus fuerit, &c. Et nisi manducaverit carnem Filii hominis &c. dicit illud esse intelligendum de spirituali manducatione, non de sola sacramentali, ut exponit Augustinus super Ioan. tract. 16. & 27. Ergo sentit S. Thomas, agnovisse Augustinum in spirituali manducatione Eucharistiae æqualem necessitatem, ac in ipso Baptismo; sumendo spirituales manducationem, non pro desiderio speciali & expresse sumendi Eucharistiam, sed pro illo ordine & respectu, quem Baptismus implicitè dicit ad Eucharistiam, utpote medium ad ipsam, tanquam, ad suum ordinatum. Vnde idem Augustinus relatur à D. Thomas hic art. 3 ad 1. Epistola ad Bonifacium ait. Nulli est aliquatenus ambigendum, tunc unumquemque fidelium corporis sanguinem, que Domini participationem fieri, quando in Baptismo membrum corporis Christi efficitur: nec alienari ab ipsius panis, calicisq; consortio, etiam si antequam panem illum comedit, & calicem bibat, de hoc seculo in unitate corporis Christi constitutus ab ipso.

3. Probatur secundò conclusio ratione fundamentalis, quæ sic potest proponi. Baptismus & Pœnitentia sunt necessaria necessitate medii ad salutem: Sed in Baptismo & Pœnitentia includitur implicitè, virtualiter, & interpretativè, votum Eucharistiae: Ergo sacramentum Eucharistiae in voto, saltem implicito, tacito, & interpretativo, est necessarium ad salutem, necessitate medii. Major est certa, & patet ex dictis in Tractatu de Baptismo. Minor verò quam negant Adversarii, sic ostenditur. Sacramentum Eucharistiae est institutum, tanquam finis universalis omnium sacramentorum, quæ proinde se habent ut media ordinata ad ipsum: Sed in volitione medii includitur, implicitè saltem, virtualiter, & interpretativè, intentio finis, seu voluntas & votum ipsius: Ergo in Baptismo, & Pœnitentia, aliisque sacramentis, implicitè, virtualiter, & interpretativè includitur votum Eucharistiae. Minor, & Consequentia sunt manifestæ. Major verò, in qua est difficultas, probatur primò. Omnis res inclinatur in suam perfectio-

nem & consummationem, tanquam ad proprium finem: Sed Eucharistia est perfectio & consummatio aliorum sacramentorum; quia gratia quæ per aliquod sacramentum recipitur, habet nos unire Christo: hæc autem unio maximè perficitur & consummatur per Eucharistiam, tum quia in illa maxima confertur gratia, tum etiam, quia continet realiter corpus Christi. Vnde Dionysius cap. 3. de Eccles. hierarchia, quem citat S. Thomas supra quæst. 65 art. 3. in argumento *sed contra*, ait quod non contingit aliquem perfici, perfectione hierarchica, nisi per divinissimam Eucharistiam: Ergo sacramentum Eucharistiae est finis aliorum sacramentorum.

Secundò eadem Major suadetur: Sacramentum quod confert illos effectus qui pertinent ad finem ultimum, se habet per modum finis respectu aliorum: Sed sacramentum Eucharistiae habet conferre effectus illos qui pertinent ad finem ultimum, sicut est unio cum Christo, vita æterna, & resurrectio corporum, juxta verbum Christi Ioan. 6. Qui manducat me, & ipse vivet propter me.... Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.... & ego resuscitabo eum in novissimo die: Ergo sacramentum Eucharistiae est finis aliorum.

Tertio, Omnia sacramenta instituta sunt à Christo, tanquam instrumenta quibus nobis communicatur virtus passionis, ut illi uniamur & incorporeremur, tanquam membra capiti: quando autem plura instrumenta seu agentia, ordinantur ad aliquem effectum, id quod essentialiter & per se est tale, est finis & principium eorum quæ participativè sunt talia: sicut ignis est causa & finis omnium ignitorum, quia istum effectum, qui est ignire, alia faciunt in virtute ejus, & in ordine ad ipsum: Sed effectus iste, qui est unire & incorporare nos Christo, essentialiter & per se pertinet ad Eucharistiam, quæ realiter continet corpus Christi, & conjungit nos illi: Ergo reliqua sacramenta non possunt habere istum effectum, nisi in virtute Eucharistiae, & in ordine ad ipsam, subindeque Eucharistia est finis aliorum sacramentorum.

Denique, cum Deus sit finis omnium creaturarum, id in quo speciali modo inhabitat, habet etiam rationem finis respectu aliorum; unde quia Deus est in Christo homine, speciali modo, per unionem scilicet hypostaticam, Christus ut homo, finis est omnium creaturarum; quare in Concilio Tridentino sess. 6. cap. 7. dicitur, causam finalem justificationis nostræ, esse gloriam Dei, & Christi: Sed Christus Deus & homo est speciali modo in sacramento Eucharistiae, cum hoc sacramentum realiter & substantialiter ipsum contineat: Ergo illud est finis aliorum sacramentorum.

§. III.

Corollaria præcedentis doctrine.

EX his intelliges primò, quod licet realis & sacramentalis receptio Eucharistiae, non sit de necessitate salutis, bene tamen mystica & spiritualis. Vnde Thomas hic art. 3. ad 1. & in 4. dist. 9. quæst. 1. art. 1. quæstiunc. 2 ad 1. exponit verba illa Christi Ioan. 6. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis, de hac mystica & spirituali receptione Eucharistiae: Dominus (inquit) loquitur de

manducatione spirituali, sine qua non potest esse salus. Consistit autem mystica hæc & spiritualis susceptio Eucharistiae, in incorporatione cum Christo, juxta illud Augustini Tractatu 26. in Ioan. Hoc est manducare illam escam, & illum bibere potum, in Christo manere, & illum manentem in se habere: unde cum per Baptismum incorporemur Christo, realis susceptio Baptismi, est mystica & spiritualis receptio Eucharistiae, & votum implicitum & virtuale illius; est enim (ut supra dicebamus) quædam inchoatio vite spiritualis, quæ ex se & ex natura sua ordinatur ad suam perfectionem, consummationem, & finem, qui non est alius, quam unio & incorporatio cum Christo, quæ fit in sacramento Eucharistiae. Ex quo fit, receptionem spirituales Eucharistiae, ejusque votum, causam esse ejusdem effectus, cuius est causa susceptio sacramentalis Baptismi, non tamen eodem modo; nam Baptismus in resuscipitur, est causa efficiens instrumentalis illius: Eucharistia verò spiritualiter recepta, est ejus causa finalis, & universalis. Ex quo intelliges, votum Eucharistiae, quo in Baptismo, & in aliis sacramentis implicite includitur, esse longe diversæ rationis à voto sacramentali Baptismi, & Pœnitentiæ, quod includitur in contritione, vel dilectione Dei super omnia; nam Eucharistia per modum finis, in Baptismo & in aliis sacramentis includitur, votum autem sacramenti Baptismi, vel Pœnitentiæ, per modum causæ efficientis, includitur in contritione vel in dilectione, unde votum Eucharistiae, causat primam gratiam, solum in genere causæ finalis; votum verò Baptismi vel Pœnitentiæ, eam in genere causæ efficientis instrumentalis producit. Per quod præcipua Adversariorum argumenta solvuntur, ut patebit ex dicendis §. sequenti.

35. Intelliges etiam ex dictis, speciali quadam ratione includi votum Eucharistiae in Baptismo, quæ non includitur in aliis sacramentis: Baptismus enim est initium vite spiritualis, Eucharistia verò ejus perfectio & consummatio: Sed initium vite spiritualis, speciali quadam ratione, ad suam perfectionem & consummationem, tanquam in finem inclinatur: Ergo Baptismus speciali quadam ratione inclinatur in Eucharistiam tanquam in finem, subindeque in Baptismo, speciali quadam ratione, includitur votum Eucharistiae ut finis.

§. IV.

Solvuntur objectiones.

26. Objicies primò auctoritatem D. Thomæ supra quæst. 65. art. 4. ubi agens de necessitate sacramentorum novæ legis, dicit Baptismum tantum & Pœnitentiam esse sacramenta necessaria necessitate mediæ, respectu cujuslibet, & sacramentum Ordinis respectu totius communitatis, alia verò solum ad melius esse necessaria pronuntiat: Ergo ex D. Thomæ Eucharistia non est necessaria necessitate mediæ ad salutem.

37. Respondeo D. Thomam loqui ibi de omnibus sacramentis, secundum quod sunt specialia quædam & distincta sacramenta, & per ordinem ad effectus quos habent causare in genere causæ efficientis; in quo sensu non dicimus Eucharistiam, esse necessariam, sed in alio supra explicato. Unde diligenter observandum est, & semper præ oculis habendum,

A ut sic præcipua Adversariorum argumenta diluantur, quod Eucharistia dupliciter considerari potest, primò in quantum aliquod sacramentum particulare, & sic habet influentiam per modum causæ efficientis in suam propriam gratiam, quæ confert, distinctam à cæteris: Secundo ut causa universalis aliorum sacramentorum, & sic habet influentiam in omnem gratiam, & in omnes effectus sacramentalis, quæ dantur per alia sacramenta; & ista causalitas est finalis, quia omnia sacramenta ordinantur ad Eucharistiam ut ad finem, quatenus in ea realiter continetur ipsa communicatio passionis Christi, & perfectissima unio ad ipsum, qui est finis omnium sacramentorum, & institutionis eorum. Primo modo votum Eucharistiae non est de necessitate sacramentali, quia cum ejus influentia sit universalis in omnia sacramenta, hoc ipso quod sacramentum Baptismi est necessarium, etiam Eucharistia intentata in illo, & implicite ac virtualiter intentata, necessaria erit.

Objicies secundo: Illud non est necessarium necessitate mediæ ad consequendam primam gratiam, sine quo prima gratia obtineri potest: Actum vero Eucharistiae potest prima gratia obtineri: Ergo votum Eucharistiae non est ad illam obtinendam necessarium necessitate mediæ. Major patet, Minor probatur: quia per solum Baptismum, vel Pœnitentiam, potest quis consequi primam gratiam, cum enim Baptismus & Pœnitentia sint sacramenta tuorum, ad productionem primæ gratiæ per se primò instituta sunt.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem, & ad illius probationem, nego Consequentiam, quia in ipsa susceptione Baptismi vel Pœnitentiæ, implicite, & virtualiter, votum Eucharistiae per modum finis includitur, ut supra ostensum est.

Instabis: Votum Eucharistiae non includitur in sacramentis Extremæ Unctionis, Confirmationis, & Matrimonii: Ergo neque in Baptismo, Consequentia videtur legitima, ex patet ratione. Antecedens probatur. Qui recipit Extremam Unctionem v.g. potest habere voluntatem explicite, quæ proponat se amplius non communicaturum, post quia certò licet se statim moriturum: Ergo in susceptione Extremæ Unctionis, non includitur votum Eucharistiae.

Respondeo primò, negando Antecedens, nam etiam Confirmatio, Matrimonium, & Extrema Unctio, ordinantur ad Eucharistiam: nova Ioseph sumptionis sacramentalis, sed ad disponendum ad ejus effectum, qui est unio cum Christo, & vite æternæ, vel ad illum conservandam. Confirmatio roborat nos in fine, & reddit membra Christi fortiora, ad confitendum fidem ejus, & consequenter ad conservandam unionem cum Christo, quæ est effectus generalis omnium sacramentorum, principaliter tamen appropriatus Eucharistiae: & derivatus ab illa ut à fine: Extrema verò Unctio maxime ordinatur ad conferendam istam unionem cum Christo, in ultimo conflictu, ut præparet nos ad ultimam perseverantiam, & introitum in celum: & sic maxime respicit vitam æternam, quæ est proprius effectus Eucharistiae. Matrimonium significat conjunctionem Ecclesiæ cum Christo, & suo modo disponit ad illam conjunctionem: & nimis cum Christo, quæ specialiter fit in Eucharistia; & similiter servit secundario, ad regendam vel mitigandam concupiscentiam, cujus repressio vel mitigatio, est maxima dispositio